

Međunarodni sud za krivično
gonjenje osoba odgovornih za
teška kršenja međunarodnog
humanitarnog prava počinjena
na teritoriji bivše Jugoslavije od
1991. godine

Predmet br. IT-95-5/18-T
Datum: 8. juni 2015.
Original: engleski

PRED PRETRESNIM VIJEĆEM

U sastavu: sudija O-Gon Kwon, predsjedavajući sudija
sudija Howard Morrison
sudija Melville Baird
sudija Flavia Lattanzi, rezervni sudija

Sekretar: g. John Hocking

Odluka od: 8. juna 2015.

TUŽILAC

protiv

RADOVANA KARADŽIĆA

JAVNO

**ODLUKA PO DEVEDEST OSMOM I DEVEDESET DEVETOM
ZAHTJEVU OPTUŽENOG ZA UTVRĐIVANJE KRŠENJA OBAVEZE
OBJELODANJIVANJA**

Tužilaštvo

g. Alan Tieger
gđa Hildegard Uertz-Retzlaff

Optuženi

g. Radovan Karadžić

OVO PRETRESNO VIJEĆE Međunarodnog suda za krivično gonjenje osoba odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. godine (dalje u tekstu: Međunarodni sud) rješava po "98. Zahtjevu za utvrđivanje kršenja obaveze objelodanjivanja i za mjere pravnog lijeka", koji je podnesen na javnoj osnovi 30. aprila 2015. s povjerljivim dodacima (dalje u tekstu: Devedest osmi zahtjev) i "99. Zahtjevu utvrđivanje kršenja obaveze objelodanjivanja i za mjere pravnog lijeka", koji je podnesen na javnoj osnovi 4. maja 2015. sa povjerljivim dodacima (dalje u tekstu: 99. zahtjev za utvrđivanje obaveze objelodanjivanja i mjere pravnog lijeka", podnesen na javnoj osnovi 4. maja 2015. s povjerljivim dodacima (dalje u tekstu: Devedeset deveti zahtjev) (zajedno: Zahtjevi), i ovim donosi odluku s tim u vezi.

I. Argumenti

1. U Zahtjevima optuženi tvrdi da je Tužilaštvo (dalje u tekstu: tužilaštvo) prekršilo pravilo 68 Pravilnika o postupku i dokazima (dalje u tekstu: Pravilnik) tako što je propustilo da objelodani dokumente ekskulpatorne prirode (dalje u tekstu: Dokumenti) čim je to praktički bilo moguće.¹ Dokumente je tužilaštvo objelodanilo tek u februaru, martu i aprilu 2015., bez obzira što su tokom znatnog perioda bili u njegovom posjedu.²

2. Optuženi tvrdi da su Dokumenti relevantni i ekskulpatorni s obzirom na broj pitanja koja obuhvataju, uključujući (i) nedostatak efektivne kontrole optuženog nad Mladićem;³ (ii) nepostojanje genocidne namjere odnosno namjere da se pobiju bosanski Muslimani u Srebrenici;⁴ (iii) nepostojanje udruženog zločinačkog poduhvata kako bi se izvršio prisilni transfer civilnog stanovništva Srebrenice;⁵ (iv) kredibilnost Momira Nikolića što se tiče plana za pogubljenje zarobljenika iz Srebrenice;⁶ (v) nepostojanje "udruženog zločinačkog poduhvata u okviru koga bi ubistvo, nanošenje teških tjelesnih povreda, silovanje i drugi zločini nad bosanskim Muslimanima i Hrvatima koji su držani u zatvoreničkim logorima bili namjerni ili predvidljivi";⁷ i (vi) događaje u Bijeljini u martu i aprilu 1992.⁸

---

¹ Devedeset osmi zahtjev, par. 1; Devedeset deveti zahtjev, par. 1.

² Devedeset osmi zahtjev, par. 2-4; Devedeset deveti zahtjev, par. 4.

³ Devedeset osmi zahtjev, par. 6-7.

⁴ Devedeset osmi zahtjev, par. 10-14.

⁵ Devedeset osmi zahtjev, par. 16-17, 20-22.

⁶ Devedeset osmi zahtjev, par. 25, 29-30. Optuženi primjećuje da je ovaj dokument bio predmet Sedmog zahtjeva za ponovno otvaranje dokaznog postupka odbrane, 30. mart 2015. (u daljnjem tekstu: Sedmi zahtjev za ponovno otvaranje postupka).

⁷ Devedeset osmi zahtjev, par. 31-32.

⁸ Devedeset deveti zahtjev, par. 3. Imajući u vidu zaštitne mjere koje se primjenjuju na relevantnog svjedoka, optuženi objašnjava detalje njegovog svjedočenja u Povjerljivom dodatku A uz Devedeset deveti zahtjev.

3. Optuženi nadalje objašnjava ekskulpatornu prirodu četiri Dokumenta koji su podložni uslovima iz pravila 70 u povjerljivom Dodatku F Devedeset osmog zahtjeva.⁹ U Devedeset devetom zahtjevu optuženi isto tako tvrdi da je Tužilaštvo prekršilo nalog Pretresnog vijeća iz predmeta *Stanišić i Simatović*, kojim mu je odobren zahtjev za pristup povjerljivom materijalu iz tog predmeta.¹⁰

4. Optuženi traži da se donese zaključak da je tužilaštvo prekršilo pravilo 68 Pravilnika tako što je propustilo da objelodani svaki od tih Dokumentata čim prije je to bilo praktički moguće.¹¹

5. Optuženi tvrdi da mu je okasnjelim objelodanjivanjem Dokumentata nanescena šteta zato što je spriječen da obavlja razgovore i/ili pozove svjedoke koji bi svjedočili o tamo sadržanim pitanjima.¹² Kao pravni lijek on traži da mu se dozvoli ponovno otvaranje dokaznog postupka odbrane kako bi se Dokumenti prihvatili kao dokazni predmeti odbrane.¹³ Alternativno, optuženi traži da vijeće povuče zaključak protiv tužilaštva što se tiče činjeničnih pitanja na koja se odnose Dokumenti.¹⁴ Optuženi isto tako traži od Vijeća da sazove usmeni pretres na kojem bi se od optužbe tražilo da objasni svoje opetovano propuštanje da objelodani ekskulpatorni materijal, te kako bi mogao da predloži daljnje korake kako bi se osiguralo da mu se objelodani sav ekskulpatorni materijal prije nego što se u ovom predmetu donese presuda.¹⁵

6. Dana 14. maja 2015., tužilaštvo je na javnoj osnovi podnijelo "Odgovor tužilaštva na 98. zahtjev za utvrđivanje kršenja objelodanjivanja i za mjere pravnog lijeka" sa povjerljivim dodacima (dalje u tekstu: Devedeset osmi odgovor), u kojem se tvrdi da Devedeset osmi zahtjev treba da bude odbijen.¹⁶ Dana 18. maja 2015., tužilaštvo je na povjerljivoj osnovi podnijelo "Odgovor tužilaštva na Devedeset deveti zahtjev za utvrđivanje kršenja objelodanjivanja i za mjere pravnog sredstva" (dalje u tekstu: Devedeset deveti odgovor), tvrdeći da Devedeset deveti zahtjev također treba da bude odbijen.¹⁷

---

⁹ Devedeset osmi zahtjev, par. 33.

¹⁰ Devedeset deveti zahtjev, par. 5, koji se odnosi na predmet br. IT-03-69-T, *Tužilac protiv Stanišića i Simatovića*, Odluka po zahtevu Radovana Karadžića za pristup poverljivim materijalima u predmetu *Stanišić i Simatović*, 16. juli 2009., (dalje u tekstu: Odluka o pristupu).

¹¹ Devedeset osmi zahtjev, par. 8, 14, 18, 23, 28, 34; Devedeset deveti zahtjev, par 7.

¹² Devedeset osmi zahtjev, par. 9, 15, 19, 24, 29.

¹³ Devedeset osmi zahtjev, par. 35; Devedeset deveti zahtjev, par. 8.

¹⁴ Devedeset osmi zahtjev, par. 36; Devedeset deveti zahtjev, par. 9.

¹⁵ Devedeset osmi zahtjev, par. 37; Devedeset deveti zahtjev, par. 10.

¹⁶ Devedeset osmi odgovor, par. 1.

¹⁷ Devedeset deveti odgovor, par. 1, 12.

7. Tužilaštvo priznaje da neki od Dokumentata nisu ranije bili objelodanjeni zbog ljudske ili administrativne greške i izražava žaljenje zbog okasnjelog objelodanjivanja.¹⁸ Međutim, ono tvrdi da optuženom nije nanesena šteta zato što informacije sadržane u Dokumentima (1) predstavljaju duplikate drugih materijala dostupnih optuženom ili onih uvrštenih u spis; (ii) nisu ekskulpatorne; ili su (ii) zanemarive dokazne vrijednosti.¹⁹ Ono tvrdi da s obzirom na izostanak štete, pravna sredstva koja je zatražio optuženi treba uskratiti.²⁰ Tužilaštvo isto tako napominje da ono nije prekršilo Odluku o pristupu u predmetu *Stanišić i Simatović* zbog obaveze *Stanišićeve* odbrane da identifikuje relevantne dokaze, budući je ona ta koja je podnijela spomenuti materijal u tom predmetu.²¹

II. Mjerodavno pravo

8. Pravilo 68 Pravilnika nameće trajnu obavezu tužilaštvu da "odbrani objelodani sve materijale koji po njegovim stvarnim saznanjima mogu upućivati na nevinost, odnosno ublažiti krivicu optuženog ili uticati na vjerodostojnost dokaza optužbe". Kako bi se utvrdilo kršenje ove obaveze od strane tužilaštva, optuženi mora "*prima facie* iznijeti dokaze o mogućem ekskulpatornom ili ublažavajućem karakteru traženog materijala".²²

9. Pravilo 68*bis* nalaže da Pretresno vijeće može odlučiti, *proprio motu* ili na zahtjev jedne od strana, koje će se sankcije izreći strani koja nije ispunila svoje obaveze objelodanjivanja po ovom Pravilniku. Pri utvrđivanju (eventualnog) primjerenog pravnog sredstva, Vijeće mora ispitati da li je optuženom nanesena šteta tim relevantnim kršenjem.²³

III. Diskusija

10. Vijeće je pregledalo dijelove Dokumentata koje pominje optuženi. Vijeće počinje sa prvim dokumentom koji se pominje u Dvedeset osmom zahtjevu (dalje u tekstu: Dokument jedan). Dokument jedan obuhvata jedno kratko pominjanje spora između optuženog i Mladića i sugeriše da je Mladić odbio da slijedi neke naloge vlade Republike Srpske.²⁴ Imajući u vidu izostanak bilo kakvog datuma, konteksta ili pozadine u odnosu na ovu

---

¹⁸ Dvedeset osmi odgovor, par. 1, Povjerljivi dodatak A, par. 1. V. Dvedeset deveti odgovor, par. 1-2.

¹⁹ Dvedeset osmi odgovor, par. 1; Dvedeset deveti odgovor, par. 1, 3-6.

²⁰ Dvedeset osmi odgovor, par. 1; Dvedeset deveti odgovor, par. 10.

²¹ Dvedeset deveti odgovor, par. 11.

²² Tužilac protiv Kordića i Čerkeza, predmet br. IT-95-14/2, Presuda, 17. decembar 2004. (dalje u tekstu: Drugostepena presuda u predmetu *Kordić i Čerkez*), par. 179.

²³ Drugostepena presuda u predmetu *Kordić i Čerkez*, par. 179; *Tužilac protiv Blaškića*, predmet br. IT-95-14-A, Presuda, 29. juli 2004., par. 268.

²⁴ Dvedeset osmi zahtjev, Dodatak A, str. 7.

referencu, Vijeće ne smatra da su informacije sadržane u Dokumentu 1 potencijalno ekskulpatorne.

11. Što se tiče drugog dokumenta (dalje u tekstu: Dokument 2), ono sugerira da su neki autobusi koji su prevozili žene i djecu zaustavljeni jednom ili dvaput u Sandićima kako bi se zarobljeni dječaci mogli ukrcati u autobuse, a da bosanski Muslimani, koji su bili zatočeni na Sandića livadi, dobili vodu za piće.²⁵ Pretresno vijeće smatra da su te reference potencijalno ekskulpatorne, i da bi ranije trebale biti objelodanjene optuženom.

12. Treći dokument (dalje u tekstu: Dokument 3) obuhvata informacije u vezi sa nalogom izdatim srpskim snagama koje su obavljale pretrage u jednom selu blizu Potočara, da ne maltretiraju nikakve civile, te da ih uvjere da mogu da ostanu u kućama.²⁶ Vijeće smatra da su informacije o tome da je nalog izdat potencijalno ekskulpatorne, i da je trebalo da ranije budu objelodanjene optuženom. Četvrti dokument (dalje u tekstu: Dokument 4) obuhvata informacije svjedoka da je civilima koji su prošli kroz Potočare dao vodu i hranu, da nije vidio da ih je bilo ko maltretirao, i da mu je rečeno da neće dozvoliti nikakvo nasilje nad civilima odnosno zatvorenicima.²⁷ Vijeće zaključuje da je Dokument 4 potencijalno ekskulpatoran što se tiče uputstva da svjedok ne bi trebalo da dopusti vršenje nasilja nad civilima odnosno zatvorenicima, i da je trebalo da ranije bude objelodanjen optuženom.

13. Međutim, Vijeće zaključuje da je taj potencijalno ekskulpatorni materijal do te mjere marginalan da je dokazna vrijednost Dokumenta 2, Dokumenta 3 i Dokumenta 4 tako mala da optuženom nije nanesena nikakva šteta njihovim okasnjelim objelodanjivanjem. Na primjer, što se tiče Dokumenta 3, kada su srpske snage obavile pretragu, nisu pronašle nikakve civile koji su ostali u svojim domovima. Pored toga, što se tiče Dokumenta 4, informacije su vrlo ograničene imajući u vidu da dotični svjedok nije vidio što se događa u Potočarima, i da je mogao govoriti samo o vlastitim akcijama. Nasuprot tvrdnji optuženog, Vijeće ne smatra da su informacije iz Dokumenta 3 i Dokumenta 4 u suprotnosti sa tezom optužbe što se tiče prisilnog transfera civilnog stanovništva iz Srebrenice, ili da imaju bilo kakvu značajnu dokaznu vrijednost s tim u vezi.

14. Što se tiče petog dokumenta (dalje u tekstu: Dokument 5), Vijeće ga je već analiziralo kada je donosilo odluku po Sedmom zahtjevu optuženog za ponovno otvaranje dokaznog

---

²⁵ Devedeset osmi zahtjev, Dodatak B, par. 15, 17.

²⁶ Devedeset osmi zahtjev, Dodatak C, par. 7.

²⁷ Devedeset osmi zahtjev, Dodatak D, par. 9-10.

postupka.²⁸ Vijeće podsjeća da je našlo da Dokument 5, protivno argumentima optuženog, nije u suprotnosti, niti u vezi sa konkretnim dokazima Momira Nikolića, i s tim u vezi ne bi imao nikakve dokazne vrijednosti.²⁹ Pretresno vijeće zaključuje da Dokument 5, suprotno tvrdnji optuženog, ne sadrži nikakve informacije koje utječu na vjerodostojnost Momira Nikolića, i da što se tiče njegovog objelodanjivanja nije došlo do povrede obaveze objelodanjivanja.

15. Šesti dokument (dalje u tekstu: Dokument 6) je pismo Mladića UNPROFOR-u s kraja augusta 1992., kojim u skladu s Londonskom konferencijom nudi "razmjenu svih ratnih zarobljenika i svih drugih osoba koje se drže u našim zatvorima", kao i raspuštanje tih objekata na recipročnoj osnovi.³⁰ Vijeće zaključuje da se Dokument 6 sastoji od potencijalno ekskulpatornog materijala, koji je tužilaštvo što prije trebalo da objelodani odbrani. Njegov propust da to učini predstavlja kršenje obaveze objelodanjivanja na osnovu pravila 68 Pravilnika. Dokument 6 objelodanjen je tek 10. aprila 2015., čak iako je bio u posjedu tužilaštva od samog otvaranja predmeta.³¹ Međutim, Vijeće nije utvrdilo da je optuženom tim okasnjelim objavljivanjem pričinjena šteta. Pri izvođenju tog zaključka, Vijeće je našlo da Dokument 6 ima ograničenu dokaznu vrijednost jer naprosto tek odražava sporazum koji je postignut na Londonskoj konferenciji. Pored toga, Vijeće napominje da su informacije sadržane u Dokumentu 6 duplikat nekih drugih dokaza, koji su prihvaćeni jer se tiču sporazuma koji je postignut na Londonskoj konferenciji.³²

16. Vijeće je isto tako pregledalo sedmi (dalje u tekstu: Dokument 7), osmi (dalje u tekstu: Dokument 8), deveti (dalje u tekstu: Dokument 9) i deseti (dalje u tekstu: Dokument 10) dokument, o kojima se raspravlja u povjerljivom Dodatku F Devedeset osmog zahtjeva. Vijeće je isto tako pregledalo dijelove izjave (dalje u tekstu: Izjava) i iskaza (dalje u tekstu: Iskaz) o kojima se diskutuje u povjerljivom Dodatku A Devedeset devetog zahtjeva. Nasuprot tvrdnji optuženog, Vijeće ne nalazi da su Dokument 7, Dokument 8 ili Dokument 10 potencijalno ekskulpatorni što se tiče pitanja koja je on identifikovao. Vijeće shodno tome nalazi da što se tiče Dokumenta 7, Dokumenta 8 i Dokumenta 10 nije došlo do kršenja obaveze objelodanjivanja.

---

²⁸ Odluka po sedmom zahtjevu optuženog za ponovno otvaranje dokaznog postupka odbrane, 20. april 2015. (dalje u tekstu: Odluka po sedmom zahtjevu za ponovno otvaranje dokaznog postupka).

²⁹ Odluka po sedmom zahtjevu za ponovno otvaranje dokaznog postupka, par. 14-15.

³⁰ Devedeset osmi zahtjev, Dodatak E.

³¹ Devedeset osmi zahtjev, par. 4.

³² V. Devedeset osmi zahtjev, fusnota 33 i dokazni predmeti koji se unutra citiraju .V. takođe D1142 (Akcijnski program Međunarodne konferencije u Londonu), 27. avgust 1992.).

17. Nakon što je pregledalo Dokument 9, Iskaz,³³ i Izjavu, Vijeće nalazi da oni sadrže potencijalno ekskulpatorne informacije, i da je tužilaštvo time prekršilo obaveze objelodanjivanja na osnovu pravila 68 Pravilnika, tako što je propustilo da ih objelodani što prije je to bilo praktički moguće. Međutim, Vijeće ne nalazi da je optuženom tim okasnjelim objelodanjivanjem učinjena šteta. Pri donošenju tog zaključka, Vijeće je našlo da sadržaj tog materijala nije dodao ništa novo ili značajno materijalu koji je već prihvaćen u ovom predmetu, ili je dostupan optuženom u vezi sa sličnim pitanjima ili je pak od vrlo zanemarive dokazne vrijednosti.³⁴

18. S obzirom da optuženom nije nanescena šteta, nema osnove da se odobri pravno sredstvo traženo u Zahtjevima. Vijeće podsjeća da je optuženi propustio da obrati pažnju na opetovano uputstvo da podnošenje zahtjevâ za utvrđivanje kršenja obaveze objelodanjivanja ne bi trebalo da bude čisto numerička vježba, i da bi shodno tome on trebao da se fokusira na kršenja objelodanjivanja tamo gdje se može pokazati da je nanescena šteta.³⁵ Zahtjevi su velikim dijelom odraz te prakse. Nakon što su ti faktori razmotreni, imajući u vidu da je pretresna faza suđenja završila, Vijeće sada upućuje optuženog, da osim ako se ne traži hitno pravno sredstvo, zahtjev za utvrđivanje kršenja objelodanjivanja ne bi trebalo da bude podnesen prije 30. septembra 2015.

IV. Dispozitiv

19. Iz gorenavedenih razloga, Vijeće na osnovu pravila 54, 68, 68*bis* i 89 Pravilnika, ovim:

- (a) **ODOBRAVA** djelomično, većinom glasova, uz suprotno mišljenje sudije Kwona,³⁶ Zahtjeve i nalazi da je tužilaštvo prekršilo pravilo 68 Pravilnika u vezi sa okasnjelim objelodanjivanjem Dokumenta 2, Dokumenta 3, Dokumenta 4, Dokumenta 6, Dokumenta 9 i Iskaza, kao i Izjave; i
- (b) **ODBIJA** ostatak Zahtjeva.

³³ Vijeće ne nalazi da je Iskaz potencijalno ekskulpatoran što se tiče prvog pitanja koje je iznio optuženi: Devedeset deveti zahtjev, Povjerljivi dodatak A, par. 12. (prva točka).

³⁴ V. naprimjer citate u Devedeset osmom odgovoru, Povjerljivi dodatak A, par. 6 i Devedeset deveti odgovor, par. 3-4.

³⁵ Odluka po drugom zahtjevu optuženog za novo suđenje zbog kršenja obaveze objelodanjivanja, 14. avgust 2015., par. 15.

³⁶ Sudija Kwon poziva se na Svoje djelimično suprotno mišljenje u Odluci po Trideset sedmom do Četrdeset drugom zahtjevu za utvrđivanje kršenja obaveze objelodanjivanja uz Djelimično suprotno mišljenje sudije Kwona, 29. mart 2011. Iako se sudija Kwon slaže s većinom da je došlo do kršenja pravila 68 Pravilnika, u odsustvu štete po optuženog, on smatra da bi Zahtjeve u cjelini trebalo odbaciti.

Sastavljeno na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu je mjerodavan engleski tekst.

/potpis na originalu/
sudija O-Gon Kwon,
predsjedavajući

Dana 8. juna 2015. godine
U Haagu,
Nizozemska

[pečat Međunarodnog suda]